

5 éves a karcagi Kováts Mihály Huszár Bandérium

Minden jelentősebb karcagi ünnepeken, ahol fontos a történelmi idők hangulata, a régi fegyverek, egyenruhák méltósága, a kort idéző díszlet, ott látjuk a Kováts Mihály Huszárbandérium lovasait, akiknek tavaly, eredeti 18. századi nagykunsági lobogóról készített zászlaját dr. Hende Csaba hadügyminiszter adta át, s két egyház papja áldotta meg. Most, legutóbb a Kováts Emléknapon az emlékhelynél és a múzeum előtti ünnepeken is fegyelmezetten, gyorsan sorakoztak fel, mint egy parádéra, díszelgésre kiképzett igazi huszáregység. Ezért kezdett el foglalkoztatni, hogy vajon mennyi idő, gyakorlás, fáradság van emögött. A bandérium vezetőjével, Orvos-Tóth Endre Sándor vállalkozóval a hét elején beszélgettem.

- Olyan, mintha réges-régóta minden ünnepeken ott lennének. Hány éves a csapat?

- Talán azért is tűnik olyan réginek, mert a '90-es években a Nagykun Huszárbandérium szervezése idején már csináltattak egyenruhákat. Akkoriban úgy ment, hogy ha pár lovas sikerült megagítani, azokra ráadták a huszáruhákat és hát alkalomszerűen díszelgtek, ahogy tudtak. Öt évvel ezelőtt Bene Sanyi, Mészáros Laci, jómagam és még néhányan arra az elhatározásra jutottunk, hogy megpróbálunk egy olyan csapatot alakítani, amelynek a tagjai a katonai hagyományok szerint készülnek fel és szabályszerűen jelennek meg az ünnepeken. A terveket egyeztetettük dr. Fazekas Sándorral, a város akkori polgármesterével. Mi felajánlottuk, hogy bizonyos összeggel beszállunk az egyenruha árába, ő pedig vállalta, hogy a költségek többi részét adakozás útján előteremti. Ez sikerült is. Így aztán most mindenkinek saját egyenruhája van.

- Hát az persze csak az egyik része a felszereléseknek, hiszen még sok-sok minden hozzá tartozik, nem beszélve a lóról.

- A lovak is saját tulajdonban vannak, bár volt olyan huszár, aki kölcsön lovon szolgált. És hát valóban a lószerszámot nyergestől, a lótarakót, a tarsolyt mind saját erőből állítottuk ki. Komoly pénzt áldoztunk erre, mert csak a ruha kb. 250 ezer forint volt, a felszerelés többi tárgya is több mint 100 ezer forintba került.

- Attól, hogy lóra ül, meg uniformist húz, még nem huszár senki sem, a bandérium viszont alakiasan mozog, szabályszerű vezényszavakat hallottunk etc. Kitől kapták a kiképzést?

- Györfi-Villám András, a huszár hagyományörzők vezetőjét kértük meg, hogy tartson nekünk oktatást. Két napon keresztül gyakorlatoztunk és átvettük az elméletet is. Nagy szerencse volt, hogy a bandérium két tagja – Bene Sándor és Mészáros László – a Nagykun Bandériumban is szolgáltak előtte. Besegített még Rab János nyugállományú őrnagy, és Soós Pál, a Honvédbanda hadnagya is. Tőlük kaptuk az alapokat. Egyébként minden egyes rendezvény előtt gyakorlatot tartunk lovon, illetve, ha éppen zászlófelvonásnál díszelgünk, akkor gyalogosan. Úgyhogy, amit az emberek az ünnepeken, ünnepi alkalmakon látnak, az nagyon sok gyakorlás eredménye.

- Aki volt katona, ismeri az alaki kiképzés – pl. az esküre készülés - „gyötrelmeit”. Hogyan alakiznak a huszárok?

- Amikor lovasedzés/felkészülés van, előbb lelovagolunk egy programot, ami közben már pl. vonalban állunk fel a lovakkal 10-15 percig is, hogy szokták, meg közben regulázni kell őket, ahhoz szoktatni, hogy ilyenkor ne mozogjanak. Így is előfordul, hogy sorállásnál, főleg az

elején mocoognak, de aztán szépen megnyugszanak. (A sok gyakorlás eredménye egyébként, hogy Tiszafüreden a tavaszi hadjáratra emlékező rendezvényen, amikor ágyúval lőttek, és az általános ijedelem közepette is úgy álltak a lovaink, mint a cövek!) Aztán lényeges az is, hogy lovaglaskor vonalban, fej fej mellett, a távolság megtartásával megyünk. Ezt rengetegszer kell gyakorolni, hogy a nézők a jelenlegi formájában lássák felvonuláskor, díszelgéskor. A parádéra készülés része az is, hogy a lovakat napokkal előtte meg kell patkolni, hogy szokták az új patkót. Akkor napokkal a rendezvény előtt egyszer megtisztogatjuk, díszelgés napján pedig már korán reggel elkezdjük a lópucolást, aztán jön a lószerszám karbantartása, végül mi: csizmapucolás, a ruha rendbetétele. Ha egy rendezvény 11-kor kezdődik, nekünk 9-kor el kell kezdeni nyergelni, a lószerszámot igazítani, és a helyszíntől függően jókor kell indulni. Vágtában ugyanis nem lehet menni, mert megizzadnak a lovak és úgy néznének ki, mint aki csatából jött. Szóval pl. egy március 15-ei ünnepség nálunk egész napos elfoglaltságot jelent.

- *A bandérium huszárai között hosszabb idő óta most májusban láttam új arcot. Vagyis: állandónak tűnik a csapat.*

- Igen. K. Nagy Pista az idén kapcsolódott be... Voltak olyan tagok persze, akiket a munkájuk másfelé szólított és hát tőlük nem várhatjuk el, hogy minden alkalommal itt legyenek. akik viszont karcagiak, azokra minden alkalommal számítunk. Nyolc ruhánk van és hatan-heten általában meg szoktunk jelenni a rendezvényeken. Évi öt alkalommal (március 15-én, május 11-én, augusztus 20-án, október 6-án és október 23-án) kell díszelnünk. A bandérium tagjai jelenleg: Orvos Tóth Endre Sándor, Mészáros László, Bene Sándor, Szentesi László, K. Nagy István, Nagy Sándor, Györfi Sándor, Monoki Csaba és Lévai Kálmán.

- *Az előbb említette Tiszafüredet. Ezek szerint másfelé is megjelennek, mint bandérium?*

- Nem igazán jellemző. Nem vagyunk tagja a Huszár Hagyományörző Egyesületnek, ezért az országos rendezvényeken nem szoktunk részt venni (bár kaptunk már meghívást). Esetünkben nagyokat álmodni nem lehet, hiszen közülünk mindenkinek családja, munkahelye van. Az évi öt díszelgést se egyszerű összehozni, de ahogy eddig is, és ezután is, megcsináljuk majd.

Elek Györg